

A helyi önkormányzatok felelőssége a települések közbiztonságának megteremtésében

CHRISTIÁN László¹

Az önkormányzatok szerepe, felelőssége a helyi közbiztonság megteremtésében ritkán felmerülő, meglehetősen elhanyagolt téma hazánkban. A témában leginkább érintettek, az önkormányzati vezetők és képviselők nem rendelkeznek átfogó ismeretanyaggal, és talán emiatt a felmerülő helyzetek megoldását gyakran igyekeznek a rendőrség irányába tolni. Az új önkormányzati törvény² (Mötv.) érdemben megnyitotta a lehetőséget az önkormányzati rendészeti szervek létrehozatala előtt. Időszerű volt tehát felmérni azt, hogy miként értékelik a felelősségüket az önkormányzatok a helyi rendészet vonatkozásában az új szabályozás tükrében, éltek-e a jogalkotó által felkínált szervezetalakítási lehetőséggel, illetve mennyire koherens a meglévő szabályozás az önkormányzati rendszetek hatékony működéséhez. A tanulmányban releváns kutatási eredményeken keresztül kaphatunk bepillantást a helyi rendészetbe.

Kulcsszavak: önkormányzat, helyi közbiztonság, rendészet, együttműködés, önkormányzati rendészet

Kiindulási alapok

Az 1990-es évek elején a közigazgatásban nagy lendülettel megkezdett és csodaszernek tartott decentralizáció végeredménye így immár három évtized távlatából nem egyértelműen pozitív. A magyar decentralizáció kudarcát vizsgáló néhány évvel ezelőtti kutatás konklúziói között első helyen szerepel, hogy a decentralizáció és az önkormányzatiság nem bizonyult stabil értéknek a hazai politikai gondolkodásban. Ennek bizonyítéka az is, hogy a 2010 után megvalósult centralizációs törekvéseken alapuló önkormányzati reform már szinte konfliktusmentesen ment végbe. A többségében elgyengült, szinte halálra ítélt önkormányzatok csak ezen reformok révén tudtak megszabadulni a nyomasztó adósságtól.³ Az önkormányzatok tevékenységének egyik sokadrangúnak tartott részterülete

¹ Dr. CHRISTIÁN László r. ezredes, oktatási rektorhelyettes, tanszékvezető egyetemi docens, Nemzeti Közszolgálati Egyetem, főszerkesztő, *Magyar Rendészet*.

Dr. László CHRISTIÁN, Pol. Colonel, Vice Rector, Head of Department, Associate Professor, University of Public Service, Chief Editor of Hungarian Law Enforcement,

<https://orcid.org/0000-0001-9809-4890>, christian.laszlo@uni-nke.hu

² 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól (Mötv.).

³ Pálné Kovács Ilona (szerk.): *A magyar decentralizáció kudarcja nyomában*. Budapest–Pécs, Dialóg Campus, 2016. 200–205.

az önkormányzati rendészet mostohagyermek maradt az elmúlt három évtizedben, töredékes szabályozással, eltérő megoldásokkal, vegyes társadalmi megítéléssel, és a tudomány sem fedezte fel magának kellő mértékben a területet.⁴ A rendszerváltás reális lehetőséget kínált volna arra, hogy a decentralizációs törekvések elérjék a rendőrséget is, de nem így történt.

A rendszerváltást megelőző két évtizedben lassú növekedés volt megfigyelhető az ismertté vált bűncselekmények számát illetően, hiszen míg 1970-ben 122 ezer, addig 1988-ban 185 ezer bűncselekmény vált ismertté. A rendszerváltás fordulópontra volt, robbanásszerűen emelkedni kezdett a bűnözés és bűncselekmények száma. 1989-ben 225 ezerre növekedett a hatóságok tudomására jutott bűncselekmények száma, 1990-ben már 341 ezerre és 1995-ben pedig már 502 ezer bűncselekményt tartottak nyilván.⁵

A rendszerváltás tehát szinte „kegyelmi pillanatnak” mutatkozott az államrendőrségi modell lebontására és demokratizálására. Maga Horváth Balázs, az Antall-kormány belügyminisztere így vélekedett 1990-ben a rendszerváltás előtti rendőrségről: „[A] gondolkodást megnyomorító, önálló kezdeményezésre képtelen, felelősséget vállalni nem tudó egyének gyülekezete a szocialista hatalom rendőrsége. Az ilyen működést segítette a mindent jótékony homályban tartó titkosság, a katonai rend és a feltétlen engedelmesség elve. A szigorúan hierarchizált felépítésen nyugvó rendszert habozás nélkül általánossá tették olyan területeken is, ahol a munka természete ellentmondott a katonai rendtartásnak.”⁶

A változtatás iránti igény fókuszában a következő fő vezérelvek voltak: a demilitarizáció, a decentralizáció és a depolitizálás, de erőteljesen megjelent a rendőrség professzionális szervezetté alakításának elvárása is. Ekkor érdemben felmerült az önkormányzati rendőrség újbóli életre hívásának lehetősége, összhangban az önkormányzati rendszer kiépítésével. Megalapozottan feltételezzük, hogy az 1990. őszi taxisblokádnak fordulópontra jelentett a rendészet vonatkozásában is, a fenti intenzív reformtörekvések alábbhagytak. A Team Consult nevű svájci cég szakemberei – a Team Consult egy demokratikus és hatékony rendőrség kialakítása érdekében – öt változtatási tengelyt nevesítettek:

Magyarországnak többet kell befektetnie a közbiztonságába;

1. a rendőrségnek biztonságot kell teremtenie és ösztönöznie azt;
2. Magyarországnak új típusú rendőrtisztviselőkre van szüksége;
3. a magyar rendőrségnek új szervezetre van szüksége, valamint
4. új jellegű kapcsolatot kell kialakítani a lakosság és a rendőrség között.⁷

⁴ Bacskárdi József – Christián László: Hol tart jelenleg az önkormányzati rendészet? In Christián László (szerk.): *Rendészettudományi kutatások. A Rendészetelméleti Kutatóműhely tanulmánykötete*. Budapest, Dialóg Campus, 2017. 27–38. 27.

⁵ Lásd: 115/2003. (X. 28.) OGY határozat a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról.

⁶ Horváth Balázs: A civil Belügyminisztérium a jövő rendőrségéért. *Belügyi Szemle*, 28. (1990), 10. 3–9.

⁷ Gerhard Gottlieb – Károly Krözsel – Bernhard Prestel: *A magyar rendőrség reformja. Eljárás, módszerek, eredmények*. Holzkirchen, Felix, 1998. 104–108.

5. Csak a rendőrség őrizheti a rendet? – merül fel egyre gyakrabban a kérdés.⁸ A rendészet küldetésének teljesítése, a közrend és közbiztonság fenntartása ugyanis egy rendkívül komplex feladat, amely nem várható el kizárólagosan egyetlen erre rendelt állami szervezettől, a rendőrségtől. Alaptételként rögzíthetjük, hogy a biztonság megteremtése társadalmi kooperáció és kollektív munka eredménye, amelyben a rendvédelmi szervek mellett fontos szerepet kapnak az önkormányzatok, a magánbiztonsági vállalkozások és a civil önvédelmi szervezetek is. Ezt nevezhetjük komplementer rendészeti tevékenységnek, amelyben az állami rendészeti szereplőknek a tevékenységét piaci és civil szerveződések is kiegészítik. Jelen tanulmány az önkormányzatokra és az önkormányzati rendészetre fókuszál.

Az önkormányzati rendészet nem keverendő össze a külföldön, több helyen is működő önkormányzati (municipális) rendőrséggel. Utóbbi az állami rendőrség szervezetén belül (vagy azzal, illetve amellett) létrehozott decentralizált rendőri egység, az állami rendőrséggel szinte azonos jogosítványokkal, amely a helyi közbiztonság hatékonyabb, eredményesebb fenntartását szolgálja, az állampolgárt és a helyi közösséget állítja működésének középpontjába. A hatályos magyar közjog nem teszi lehetővé önkormányzati rendőrség létrehozását, holott a települési rendőrségeknek komoly történelmi és közjogi hagyományai vannak hazánkban, a 19. század második felében például a városi rendőrségek voltak az elsődleges helyi rendőr szervek.⁹ Az önkormányzati rendőrségek történetének kiváló áttekintését adja Sallai János, aki alaposan elemzi a 1870–1920-as időszakban született jogszabályokat, valamint a kor kiemelkedő szerzőinek – Csiky Kálmán, Rédey Miklós, Kovács Pál, Laky Imre – munkáit is.¹⁰ Nem meglepő tehát, hogy a városi rendőrségeknek tekintélyes irodalma¹¹ született a 19. század második és a 20. század első felében, amelynek ismertetése önálló tanulmány tárgyát is képezhetné.

A jelenleg hatályos önkormányzati törvény¹² azonban érdemben megnyitotta a lehetőséget az önkormányzati rendészeti szervek életre hívása előtt, amely szervezetek komplexebb választ adhatnak a települési közbiztonságot érintő kérdések megoldására. Lassan tíz év elteltével időszerű felmérni azt, hogy miként értékelik a felelősségüket az önkormányzatok az új szabályozás tükrében, éltek-e a jogalkotó által felkínált szervezetalakítási lehetőséggel, illetve mennyire elégséges a meglévő szabályozás a települési rendészet hatékony működéséhez.

⁸ Kerezi Klára – Nagy Veronika: A rendészettudomány kritikai megközelítése. In Boda József – Felkai László – Patyi András (szerk.): *Ünnepi kötet a 70 éves Janza Frigyes tiszteletére*. Budapest, Dialóg Campus, 2017. 277–278.

⁹ Christián László – Hermann Gábor: Önkormányzati rendészet – közterületfelügyelet – gyakorlati problémái a fővárosi kétszintű igazgatásból adódóan, valamint az önkormányzati rendészet jövőjét meghatározó problémák tágabb aspektusai és azokra adott megoldási javaslatok. *Magyar Rendészet*, 18. (2018), 4. 61–90. 62.

¹⁰ Sallai János: *A magyar rendészet története*. Budapest, Rendőrség Tudományos Tanácsa, 2019. 60–73.

¹¹ Lásd: Rédey Miklós: *Magyarország városi rendőrsége és annak újjászervezése, tekintettel a közigazgatás államosítására*. Győr, Surányi János Könyvnyomda Intézete, 1892.; Miskolczi László: *A vidéki rendőrség államosítása*. Budapest, Légrédy testvérek, 1909.; Nagy János: *A község rendszete*. Szombathely, Martineum Rt., 1938.

¹² 2011. évi CLXXXIX törvény Magyarország helyi önkormányzatairól.

Az önkormányzati rendszet jogi háttérének aktuális változásai

Közjogunk régi polémiája a helyi autonómiák közrendi, közbiztonsági szabályozása, ennek körében annak eldöntése, hogy állami vagy önkormányzati (municipális) rendőrség működtetésére van-e szükség, esetleg a kettő egymást erősítő működésére. Magyarországon a rendszerváltozás után az Alkotmány az állami rendőrségi modellt fogadta el.¹³

1990-től 2012-ig az önkormányzati rendszet útkeresésének az időszaka volt, megannyi kudarccal, kevés előrelépéssel. Az imént említettek megerősítve a korábbi Alkotmány (1949. évi XX. törvény) deklarálta, hogy a közrend és közbiztonság védelme a rendőrség feladata. A 2013. január 1. napjáig hatályos a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) 8. § (1) bekezdése ugyanis mindössze annyit tartalmazott, hogy a helyi önkormányzat feladata a helyi közszolgáltatások körében gondoskodás a közbiztonság helyi feladatairól. Ez leggyakrabban alulról induló rögtönzésekbe torkolt, amelyek gyors kudarcra voltak ítélve. Voltak olyan központi kezdeményezések, hogy a helyi kezdeményezéseket támogassa a jogalkotó (például városőrségek erősítésével), azonban ezek a kezdeményezések is elhaltak.

Magyarország Alaptörvénye számos helyen érinti a rend és biztonság fogalmait.¹⁴ Az Alaptörvényből levezethető, hogy hazánkban közjogi értelemben nem lehetséges az önkormányzati rendőrség létrehozása, hiszen a helyhatóságok rendőrség feletti irányítási jogkörének gyakorlása lenne az alapja az önkormányzati rendőrség működésének. A helyi rendszettel direkt összefüggésbe hozható szabály az Alaptörvényben nem található, továbbá az Alaptörvény deklarálja az önkormányzati autonómiát, ami alapját képezi az önkormányzati szervek létrehozásának. Az önkormányzati rendszet alkotmányos alapjait nagyban erősítené, ha az Alaptörvény konkrétan rendelkezne az ilyen típusú szervek létrehozásának lehetőségéről.

A hatályos önkormányzati szabályozás fontos előrelépésként értékelhető a helyi rendszet aspektusából, ugyanis nevesíti az önkormányzati rendszetet mint jogintézményt. Az önkormányzati rendszet jogszabályi alapját a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) teremti meg.¹⁵ A korábbi Ötv.-ben szabályozott felhatalmazáshoz képest jóval szélesebb körű felhatalmazást adott a jogalkotó. Az Mötv. 13. § (1) bekezdés 17. pontja az önkormányzati feladatok között a település közbiztonságában való közreműködést jelöli meg. A közbiztonság több szereplő – önkormányzat, rendőrség, civil szervezetek, magánszervezetek – együttműködésének eredménye. Ha kooperációs termékként értelmezzük a közbiztonságot,

¹³ Hoffman István: A helyi közbiztonsággal kapcsolatos önkormányzati feladatok. In Nagy Marianna – Hoffman István (szerk.): *A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény magyarázata*. Harmadik, hatályosított kiadás. HVG-ORAC, Budapest, 2016. 91–104. 92.

¹⁴ Magyarország Alaptörvényének (2011. április 25.) kapcsolódó részei. Nemzeti hitvallás: „polgárnak és az államnak közös célja a jó élet, a biztonság, a rend”; IV. cikk: szabadság, személyi biztonság; V. cikk: jogos védelem; 31–35. cikk: helyi önkormányzatok; 46. cikk (2): a rendőrség működését a Kormány irányítja, és a rendőrség feladatait az Alaptörvény 46. cikk (1) meghatározza.

¹⁵ Az Mötv. 17. § (1): „A települési és a fővárosi önkormányzat a helyi közbiztonságról, vagyonának, más értékének védelméről kényszerítőeszköz alkalmazására törvény alapján jogosult szervezet létrehozásával is gondoskodhat.”

akkor érthetővé válik, hogy az Mötv. 13. § (1) bekezdése 17. pontjában rögzített feladat (közbiztonságban való közreműködés) az önkormányzatnak egy olyan feladata, amelyet sikeresen más szervekkel együtt láthat el, azonban egyedül ezt nem biztosíthatja. Az Mötv. újdonsága tehát az egységes önkormányzati rendészeti szerv létrehozása lehetőségének deklarálása törvényi szinten, amely lehetőség azonban csak abban az esetben ér valamit, ha az a gyakorlatban is realizálódik. Egy közelmúltban megjelent tanulmány azonban jogosan állapítja meg, hogy az érintett döntéshozók a fentiek előfeltételét képező jogi szabályozást sem ismerik.

„Az önkormányzatok vezetői nem, vagy csak felületesen ismerik a vonatkozó jogi szabályozást és az ebben rejlő lehetőségeket. A rendőrséget mint egyetlen szervezetet tekintik a feladat értőjének és kezelőjének. Az együttműködés megvalósul ugyan, de néha felszínes, a felvetett problémák nem feltétlenül valósak.” A szerzők azon hipotézise, miszerint „a települések felelős döntéshozói másképpen látják a lokális problémákat, mint a településen lakók, és sokszor egészen másként, mint a rendőrök” igazolást nyert. Ez pedig szükségszerűen vált ki ellentmondásokat, nem ritkán ellentéteket a két fél között.¹⁶

Az Mötv. keretjelleget szabályozásából adódóan a kényszerítőeszközök alkalmazására is felruházott szervezetek konkrét formáját és körét kiemelendő az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint az egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló 2012. évi CXX. törvény (Erfesz. tv.).¹⁷ Az említett jogszabály egységesítette a rendészeti feladatokat ellátó személyekre vonatkozó alapvető eljárási, intézkedési szabályokat. Az Erfesz. tv. a kényszerítőeszközök alkalmazására jogosult szervezeteket önkormányzati függőségben tartja, ezeket a tevékenységeket a helyi önkormányzat nem szervezheti ki.¹⁸ Az önkormányzati rendészet a közterület-felügyeletek bázisán jött létre. A közterület-felügyeletekről szóló 1999. évi LXIII. törvény (Ktftv.) 1. §-a a közterület-felügyelet létrehozásának lehetőségét az önkormányzatokra bízta, tehát döntési autonómiát biztosít, amelyet csak Budapest esetében korlátoz. Budapest vonatkozásában az Mötv. fővárosra vonatkozó speciális szabályai az irányadók. Az Mötv. 23. § (4) bekezdés 1. és 23. § (5) bekezdés 4. pont alapján az önkormányzatok számára kötelező a közterület-felügyeletek létrehozása (érdekesség, hogy nem önkormányzati rendészetet említ a jogszabály, holott

¹⁶ Molnár Katalin – Tamási Zsolt: A rendőrség közösséggel való kapcsolatának javítási lehetőségei. *Belügyi Szemle*, 19. (2019), 4. 35–56. 47–48.; 52–53.

¹⁷ Az Erfesz. törvény által nevesített rendészeti feladatokat ellátó személyek:

1. természetvédelmi őr,
2. erdészeti hatóság rendészeti feladatokat ellátó tagja,
3. hegyőr,
4. hivatásos vadász,
5. rendészeti feladatokat ellátó erdészeti szakszemélyzet,
6. rendészeti feladatokat ellátó jogosult erdészeti szakszemélyzet,
7. halászati őr,
8. közterület-felügyelő,
9. önkormányzati természetvédelmi őr,
10. mezőőr.

¹⁸ Hoffman i. m. (13. lj.) 96.

ez lett volna indokolt). A két jogszabályi előírás közötti különbség az, hogy a fővárosnak létre kell hoznia, míg a kerületeknek közterület-felügyelői hatáskört kell gyakorolnia. Megállapítható tehát, hogy a Kfttv. önkormányzatokra vonatkozó autonóm döntési joga nincs összhangban az Mötv. vonatkozó rendelkezéseivel.

Az Erfesz. tv. tehát egységesítette a szervezet létrehozására, a rendészeti feladatokat ellátók foglalkoztatására, a rendőrség vonatkozó feladataira és a kényszerítőeszközökre vonatkozó szabályokat, azonban a feladatokat továbbra is az ágazati jogszabályok határozzák meg. Korábban közvetlenül a Belügyminisztérium felügyelete alá tartoztak a rendészeti feladatokat ellátók, azonban az Erfesz. tv. értelmében az Országos Rendőr-főkapitányság (ORFK) szakmai irányítást és felügyeletet gyakorol (lásd: igazolványok, jelvények kiadása, ellenőrzés, együttműködési megállapodás). A Belügyminisztérium immár csak jogalkotói értelemben gondolja az említett területeket (kivéve például természetvédelem).

Az önkormányzatok rendészeti tevékenysége meglehetősen szerteágazó, ennek körében az önkormányzatok az alábbi – rendészeti tárgyú – döntéseit érdemes nevesíteni:

1. közterületek használatával és rendjével összefüggő rendeletek;
2. közterület-felügyelet/önkormányzati rendészet működtetésével összefüggő rendeletek;
3. közösségi együttélést szabályozó rendeletek;
4. egyéb rendészeti tárgyú rendeletek;
5. térfigyelő kamerák telepítéséhez szükséges képviselő-testületi döntés (Kfttv. 7. §).

Az önkormányzati jogalkotás törvényi kötelezettsége ellenére – lásd: Kfttv. 1 § (6), 4 § (2) – az önkormányzatok egy jelentős része nem tesz eleget a helyi jogalkotási kötelezettségének. Erről a saját empirikus kutatásaim során magam is megbizonyosodtam, történetesen arra gondolok, hogy a helyi döntéshozók töredékes imeretekkel rendelkeznek arról, hogy milyen feladataik, kötelezettségeik lennének a helyi rendészet területén (lásd később).

A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia iránymutatása az önkormányzatok számára

Az önkormányzatok szerepével és a helyi rendészet alakításával összefüggésben érdekes, egyben előremutató megállapításokat tartalmazott a korábbi bűnmegelőzési stratégia.¹⁹ E megállapítások azonban számos tekintetben nem álltak összhangban az ezredfordulót követő években hatályos jogszabályokkal, azok mondanivalójával. A témánk szempontjából az egyik legjelentősebb diszharmonia az önkormányzatok szerepével és a helyi közbiztonság felfogásának összefüggésében mutatkozott. Amint az említett bűnmegelőzési stratégia kihangsúlyozta: a helyi bűnmegelőzés helyi közügy.

¹⁹ 115/2003. (X. 28.) OGY határozat a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról.

„A társadalmi bűnmegelőzési stratégia [...] csak az önkormányzatok közreműködésével válhat a helyi társadalompolitika integrált részévé. Az önkormányzatoknak a helyi rendőrséggel együttműködve aktív és vezető szerepet kell játszaniuk a helyi közösség biztonságát szolgáló tervek elkészítésében. Kezdeményező szerepük van a helyi jelzőrendszerek, a legkülönbözőbb együttműködési formák szervezésében, a helyi bűnmegelőzési programok koordinálásában, végrehajtásában, valamint folyamatos értékelésében. A helyi önkormányzat ösztönzi és motiválja a helyi közösség szakmai és civil önszerveződéseit.”²⁰

A jelenleg hatályos stratégia szintén világosan elhatárolja a települések biztonságát az általánosságban meghatározott biztonságtól, egyúttal markáns közreműködési felelősséget körvonalaz az önkormányzatok számára. A stratégia a bűnmegelőzés elvi alapjai című (2.2) részében megállapítja, hogy „az állam a bűnözésért viselt felelősségének egy részét a társadalom egyéb szegmenseire – az önkormányzatokra, közösségekre az üzleti szférára, az egyházakra és végső soron az állampolgárra – telepíti. Ezt a felelősség-megosztást a partnerség elve fejezi ki”. Azt is kinyilvánította (7. alcím), hogy az önkormányzatoknak aktív, kezdeményező szerepet kell játszaniuk a helyi közösség biztonságát szolgáló tervek elkészítésében és végrehajtásában. A stratégia négy pilléren nyugszik, ezek közül az egyik éppen a településbiztonság.

A rendőrség első számú kötelessége a bűnüldözés – számára a bűnmegelőzés értehetően nem a legfontosabb feladat – ezért is lenne jobb, ha az önkormányzat válna főszereplővé a prevenció koordinálásában. A prevenció megvalósításához a helyi önkormányzatok birtokában van nagy mennyiségű információ és adat az emberekről és közösségeik életkörülményeiről. A bűnmegelőzést azonban érdemben kell szervezni és koordinálni, jelenleg azonban nincsen megfelelő számban alkalmas szakember sem a rendőrségen, sem az önkormányzatoknál. A közbiztonság hiánya lényegében az együttműködés hiányát jelenti, emberek és emberek, emberek és intézmények között.²¹

„Egy település közbiztonsági helyzete a helyi problémák összességéből tevődik össze, ezért kezelése és a jogsértések megelőzése elsősorban helyi összefogással valósulhat meg hatékonyan. A jogsértések visszaszorítása osztársadalmi igény és feladat, amelyben az állami és civil szervezeteknek, szervezeteknek az összefogására van szükség.”²²

A stratégia kidolgozásához kapcsolódóan önálló kutatás készült azzal a céllal, hogy felmérje a bűnmegelőzésben részt vevő célcsoport bűnmegelőzési tevékenységét, együttműködési potenciálját és igényeit. A kérdőívet kitöltők 61%-a (több mint a fele) állami szerv volt, az állami szerveken belül pedig 72,4%-ban önkormányzatok voltak. Minden bizonnyal ebből fakad az az eredmény, hogy „az állami szervezetek körében magas, mintegy 63,8%-os prioritásként jelentkezett a településbiztonság”. A kutatás

²⁰ Uo.

²¹ Németh Zsolt: A rendőrségi bűnmegelőzés közösségi rendszert. In Borbíró Andrea – Inzelt Éva – Kerecsi Klára – Lévay Miklós – Podoletz Léna (szerk.): *A büntető hatalom korlátainak megtartása: a büntetés, mint végső eszköz. Tanulmányok Gönczöl Katalin 70. születésnapja tiszteletére*. Budapest, ELTE Eötvös, 2014. 379–390.

²² 1744/2013. (X. 17.) Korm. határozat a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013–2023) 8.3. pont.

eredményeiből az is kiderült, hogy „az állami szervezetek 49,38%-a lakossági fórumok tartásával, közel 46,62%-a pedig bűnmegelőzési rendezvényeken történő megjelenéssel foglalkozott eddig. A jövőben továbbra is a lakossági fórumok tartását jelölik meg fő bűnmegelőzési tevékenységként 56,44%-ban, és a bűnmegelőzési rendezvényeken való megjelenést tartja fontosnak mintegy 50%-a.” Talán az egyik legaggasztóbb adat, hogy „a kérdőívet kitöltők 84,62%-a nem rendelkezik semmilyen bűnmegelőzés tartalmú stratégiával, koncepcióval. Az állami célcsoport megkérdezettjeinek 79,75%-nak nincs bűnmegelőzési koncepciója, illetve stratégiája.”

Éppen ezért a stratégia a beavatkozási területek között külön nevesíti a közbiztonsági és bűnmegelőzési stratégia készítését mint fontos feladatot, mint első lépést. A második lépés a stratégia folyamatos aktualizálása, monitorozása és az abban foglaltak végrehajtása során követni kell a legújabb trendeket, alkalmazkodni kell a változó körülményekhez.

A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia vonatkozó ajánlásai akár önvizsgálat alapját is képezhetnék az önkormányzatok számára, ugyanis a stratégia részletesen foglalkozik az önkormányzatok feladataival, küldetésével, a helyi közbiztonság megteremtésében történő közreműködés tekintetében. Konkrétan egyébként 32 alkalommal említi a stratégia az önkormányzatokat.

Releváns kutatási eredmények

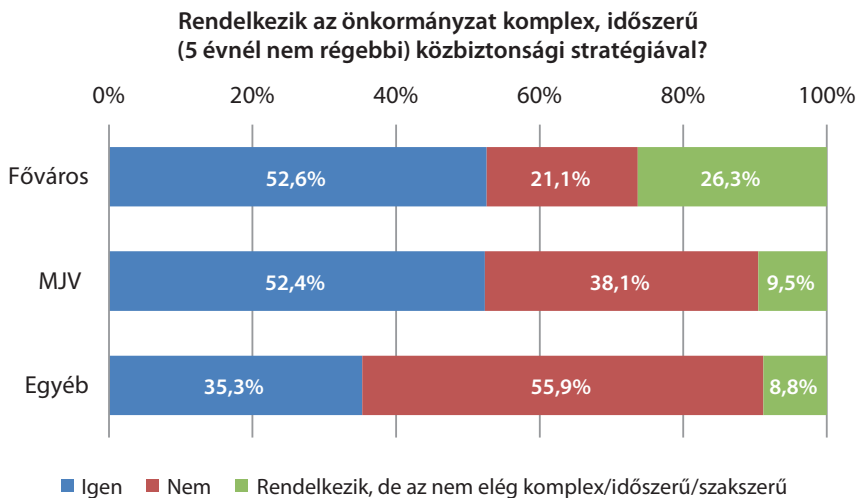
A következőkben szeretném összegezni az utóbbi években a témába vágó, elsősorban saját, illetve társszerzővel közös kutatások eredményeit.

Elsőként egy közelmúltbeli releváns többfázisú kutatásra utalnék, amelynek keretében kezdésként 22 helyi rendészetben érintett szakemberrel készült interjú.²³ Az interjúk igazolták azt a kiinduló hipotézist, hogy az önkormányzati rendészet egyértelműen elhatárolható a rendészet más ágaitól, továbbá az önkormányzatok alulffinanszírozottak, de ez csupán részproblémának tekinthető, ugyanis az önkormányzati rendészeti szervek működtetését szervezeti, irányításbeli, személyi állományt érintő és egyéb jogi-igazgatási problémák nehezítik. Az interjúk rávilágítottak arra is, hogy a jogszabályi keretek alapvetően elégségesek az önkormányzati rendészeti igazgatás létrejöttéhez, a probléma inkább a hiányos részletszabályokban – végrehajtási rendelkezésekben – rejlik. Az önkormányzati rendészeti szervek bizonyos feltételek teljesülése esetén képesek lehetnek arra, hogy hatékonyabban hozzájáruljanak a helyi közbiztonság növeléséhez. Az önkormányzati rendészeti szervek helyi rendészetben játszott jelentős szerepe egyértelmű, azonban ehhez a részletszabályok finomhangolására van szükség.²⁴

²³ 14 önkormányzati rendészeti szakember, 3 rendőr, 2 önkormányzati vezető és 3 elméleti szakember.

²⁴ Bacsárdi–Christián (2017) i. m. (4. l.) 27–38.

Ugyanezen kutatás második fázisának keretében, a fővárosi kerületek és a megyei jogú városok (MJV) önkormányzati rendészetének/közterület-felügyeletének vezetői részére készített online kérdőíves kutatás készült. Az összes válaszadó 34%-a nyilatkozta azt, hogy az önkormányzat nem rendelkezik olyan személlyel/szervezettel, aki/ami a közbiztonság tekintetében kompetensnek tekinthető. A kompetens személyekre vonatkozó eredmény az MJV-k esetében jobb, 76%. A főváros és a kerületek esetében ez az arány mindösszesen 72%-ra tehető. Elgondolkodtató adat, hogy a kutatásban megjelenő, Magyarországon leginkább jelentőségteljesnek tekinthető 40 önkormányzati rendészeti szerv (MJV-k, a főváros és a kerületek) 25%-a úgy működik, hogy az adott önkormányzatnál nincs közbiztonsághoz értő kompetens szakember. A kutatásból az is kiderült (1. ábra), hogy mindössze 10 fővárosi és 11 MJV önkormányzata rendelkezik aktuálisnak mondható, 5 évnél nem régebbi komplex közbiztonsági stratégiával.

1. ábra: A megkérdezett önkormányzatok hány százaléka rendelkezik komplex, időszerű közbiztonsági stratégiával. Forrás: a szerző szerkesztése

A fővárosból 4, az MJV-k közül 8 egyáltalán nem rendelkezik stratégiával, és 7 önkormányzat (2 fővárosi, 5 MJV) rendelkezik olyan közbiztonsági stratégiával, amelyik nem komplex, nem időszerű, vagy szakmailag nem kellően megalapozott. Konkrét példaként megemlíthetjük Budapest XIV. kerületét, ugyanis Zugló rendelkezik közbiztonsági koncepcióval, azonban ezt a képviselő-testület 2011-ben fogadta el, és azóta nem született új, ezért fölöttébb időszerű lenne egy naprakész koncepció megalkotása. A helyi stratégiai koncepció elkészítését megelőzően érdemes persze a lakosság igényeit egy megalapozott kutatás keretében felmérni, és összhangba hozni a helyi politika elképzeléseivel.

Talán nem meglepő, hogy közvetlen összefüggés mutatható ki a közbiztonságban jártas önkormányzati szakember alkalmazása (vagy testület működése) az önkormányzatnál és az időszerű, megfelelő közbiztonsági stratégia megléte között. Azon települések, amelyekben nincs vagy nem megfelelő a közbiztonsági stratégia ezt az alábbi két fő okkal magyarázták: 1. Nincs igény ilyen dokumentumra, tervezésre az önkormányzat részéről; 2. Nincs olyan személy/testület, aki egy ilyen stratégiát el tudna készíteni.

Az önkormányzati rendészeti szervezetek működhetnek a) belső szervezeti egységként; b) önálló költségvetési szervként; c) költségvetési szerv belső szervezeti egységként; d) rendészeti társulásként. A szóban forgó kutatásból kiderült, hogy a 40 válaszadó önkormányzati rendészeti szervből 12 szerv működik önálló költségvetési szervként (jórészt a 100 ezer főt meghaladó népességszámú önkormányzatok), a többi önkormányzati rendészeti szerv a polgármesteri hivatal állományába tagozódik.

A megyei jogú városok önkormányzati rendészetei alapvetően jó (19% inkább nem, 38% inkább igen, 43% nagyon jó), míg a főváros és a kerületek többségében nagyon jó (42% inkább jó, 58% nagyon jó) érdekérvényesítő képességről számoltak be. Az, hogy a válaszadók az érdekérvényesítő képességüket túlnyomórészt jónak vagy nagyon jónak értékelték, abból fakadhat, hogy egy önkormányzati szerv vezetése bizalmi tiszt-ségnek tekinthető. Folyamatos és személyes kapcsolatot feltételez az önkormányzat vezetése irányába.

Egységesen nyilatkoztak az MJV és fővárosi kitöltők a tekintetben, hogy az önkormányzatok a helyi közbiztonságot és az önkormányzati rendészetet érintő döntések előkészítésébe bevonják az önkormányzati rendészeti szervezeteket. Ennek azért van különösen nagy jelentősége, mert így az önkormányzati rendeletekben, egyéb szabályozókban megjelenhetnek azok a szakmai prioritások, tapasztalatok és elvárások, amelyek fontosak lehetnek a végrehajtás, jogalkalmazás szempontjából.

Szakmailag izgalmas kérdés az önkormányzatok önkormányzati rendészettel kapcsolatos kommunikációja, ugyanis a kutatás korábbi fázisában felmerült,²⁵ hogy a lakosság alapvetően negatív attitűddel viszonyul az önkormányzati rendészeti szervezetekhez, ugyanis az emberek elsődlegesen bírságoló, kerékbilincselő szervezetként tekintenek az önkormányzati rendészetre. A fővárosból valamennyi válaszadó arról számolt be, hogy az önkormányzat támogatja a pozitív, szolgáltató önkormányzati rendészeti szerv képének kialakítását (36,8% inkább igen, 63,2% teljes mértékben). Az MJV-k esetében kissé árnyaltabb a kép, ugyanis az önkormányzatok 19%-a nem támogatja, 28,6% inkább igen, míg 52,4% teljes mértékben. Persze az sem mindegy, hogy milyen csatornákon keresztül valósul meg a kommunikáció. A leggyakoribb válasz az újságcikk volt (főváros 100%, MJV-k 95%). Népszerű platform még a riportok készítése (főváros 79%, MJV-k 67%). Mivel mindegyik vizsgált önkormányzat rendelkezik nyomtatott kiadvánnyal, ezért nem meglepő az újságcikkek kimagasló aránya. Elmarad a hagyományos, nyomtatott sajtóban való megjelenés támogatásától az elektronikus sajtó. A honlapon való megjelenésről a fővárosi önkormányzati rendészetek

²⁵ Bacsaárdi–Christián (2017) i. m. (4. lj.) 35–36.

74%-a, megyei jogú városokban 38% számolt be, de ennél is rosszabb a helyzet a közösségimédia-megjelenés tekintetében, ugyanis a fővárosban 8, az MJV-k esetében mindössze 4 település fordít figyelmet erre. Csekély számú válaszadó jelölte meg, hogy ismeretterjesztő programokban vesznek részt (főváros 21%, MJV-k 24%), pedig talán ez is sokat segíthetne a pozitív attitűd kialakításában.

Ehhez kapcsolódóan az önkormányzati rendszetek társadalmi megítélésével foglalkozó releváns kutatások is rávilágítanak fontos megállapításokra. Egy lengyel kutatás, amely négy napilap egyéves lapszámait vizsgálta az önkormányzati rendszet aspektusából, igazolta, hogy a lengyelországi önkormányzati örök különösen nehéz helyzetben vannak a társadalmi megítélés kapcsán. A jogállásukból fakadó törvényi korlátok és az általuk ellátandó szerteágazó feladatok miatt szinte elképzelhetetlen, hogy kivívhassák a társadalom elismerését. Ráadásul az önkormányzati örök tevékenysége nem olyan jellegű, amely újságcikkek hasábjaira kívánkozna. A rendelkezésre álló közvélemény-kutatási eredmények szerint az állampolgárok számára az önkormányzati örök munkája nem tart számot az érdemi figyelemre, összehasonlítva a rendőrséggel, amely évről évre magasabb bizalmat vív ki magának.²⁶

A hasonló módszerrel készült hazai kutatás 6 magyar sajtótermék – *Népszabadság, Magyar Nemzet, 24 óra, Kisalföld, Heves Megyei Hírlap* –, 2016-ban megjelent lapszámait vette górcső alá, az önkormányzati rendszetet érintő cikkeket vizsgálva. A hazai önkormányzati rendszetet nem érik olyan intenzív támadások, lejárató kampányok, mint amilyenről a lengyel kutatók beszámoltak, ezért az országos sajtóban csak a legnagyobb botrányok, legnagyobb figyelmet generáló önkormányzati rendszeti hírek kaphatnak teret. A megyei sajtóban ezzel szemben már számot adhattak az önkormányzati rendszeti szervek a tevékenységükről, ezzel többször is pozitív kontextusba helyezve a működésüket, ellensúlyozva a médiában a szervezeteikkel és dolgozóikkal összefüggésben felhozott vélt vagy valós visszaéléseket, a hozzá nem értésről szóló újra és újra felbukkanó negatív híreket. A vizsgált országos médiában inkább a negatív és semleges hírek a dominánsak, míg a vizsgált megyei sajtóban a pozitív és semleges hírek vannak túlnyomó többségben. Ennek az oka egyértelműen az, hogy az önkormányzatok az üzeneteikkel alapvetően a megyei sajtót képesek elérni, hiszen a helyi jelentőségű hírekről lokálisan számolnak be. Ahhoz, hogy az önkormányzati rendszetet az országos sajtóban is pozitív színben tüntessék fel, mindenképpen szükség lenne egy olyan szervezetre, amely képes az országos sajtóban hitelesen megnyilvánulni. Ilyen önkormányzati rendszeti érdekvédelmi szervezet azonban nem létezik,²⁷ ezért az időről időre felbukkanó botrányok esetén az oly fontos kommunikáció az erre a feladatra nem biztos, hogy alkalmas és kellően felkészült önkormányzati rendszeti szervezetre, vagy jobb esetben önkormányzati hivatalra marad (például kerületi bírságotlasi problémák). Az önkormányzati rendszetnek alapvetően az országos sajtóban kell kivívnia

²⁶ Michalina Szafrńska – Anna Wojcieszczak: The Media Image of Poland's Municipal Guards. In Gorazd Mesko – Branko Lobnikar (szerk.): *Criminal Justice and Security in Central and Eastern Europe*. Ljubljana, University of Maribor – Faculty of Criminal Justice and Security, 2016. 99–114. 99.

²⁷ Lásd: Baczárdi–Christián (2017) i. m. (4. lj.) 36.

nagyobb elismerést, törekednie kell arra, hogy társadalmilag hasznos tevékenységével az országos sajtó is érdemben foglalkozzon, így fokozva a társadalmi tudatosítást, a pozitív megítélést.²⁸

Visszatérve az online kérdőíves megyei jogú városokat és fővárosi kerületeket érintő kutatás eredményeihez, az önkormányzati rendszetek szakmai felügyelete elsődlegesen az adott önkormányzatokhoz tartozik. A válaszok alapján az önkormányzati rendszet szervei az eredmények tükrében alapvetően megkapják a szükséges szakmai támogatást a felügyeleti szervtől felmerülő probléma esetén, azonban meglepően magas számban jelölték meg a válaszadók, hogy szükségesnek tartják az önkormányzati rendszet szakmai felügyeletének átalakítását. A fővárosi válaszadók 10,5%-a határozott igennel válaszolt, míg 42,1% inkább igen, 47,4% szerint azonban nincs szükség átalakításra, tehát a vizsgált önkormányzati rendszeti szervek majdnem fele a felügyeleti rendszer valamilyen szintű átalakítása mellett tette le a voksát.

Szintén világos elvárást jelenít meg az a megállapítás, hogy az önkormányzati rendszeti szervek közötti nagyobb koordinációt tartotta szükségesnek a kutatásban részt vevők 88%-a (MJV-k esetében 42,9% inkább igen, 42,9% teljes mértékben, főváros: 42,1% inkább igen, 36,8% teljes mértékben).

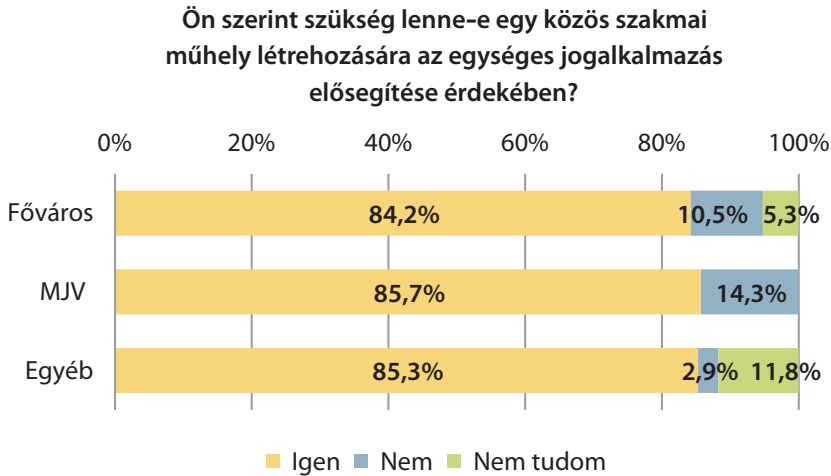
Az önkormányzati rendszet ismertségéhez, társadalmi elfogadásához szorosan kapcsolódik a külső megjelenés kérdésköre. Az egységes megjelenés hiánya jelentősen gyengíti a helyi rendszeti szervekbe vetett bizalmat. A válaszokból kiderül, hogy a megkérdezettek fontosnak tartják – főváros: 68,4%, MJV: 75% – a jogszabályban meghatározott, de sok esetben be nem tartott egységes ruházatra vonatkozó rendelkezéseken túl, a gépjárművek egységes megjelenését is.

Az önkormányzati rendszeti szervek dolgozóinak végzettség szerinti vizsgálata fontos támpontot nyújt a személyi állomány összetételéről. A vizsgált önkormányzati rendszeti szervek esetében megfigyelhető, hogy a legtöbb munkavállalót érettségivel veszik fel, és az is világosan megmutatkozik, hogy a fővárosban számottevően több munkavállaló rendelkezik főiskolai/egyetemi végzettséggel, mint a megyei jogú városokban.

Az önkormányzati rendszeti dolgozók felkészültségével, szakmai képzettségével jórészt (70% feletti egyetértés) elégedettek a válaszadók. Azonban a rendszeti dolgozók számára rendelkezésre álló képzési lehetőségek tekintetében megosztottak voltak az érintettek. Szinte ugyanannyian nyilatkoztak arról, akik az alapképzési lehetőségekkel elégedettek, mint akik nem. Egyértelműbb a kép a továbbképzésekkel kapcsolatosan, ugyanis a válaszadók többsége az elérhető továbbképzési lehetőségekkel nincs megelégedve. A vezetői utánpótlás erősítésére komoly igény mutatkozik (főváros: 52,6%, MJV-k: 71%), és fontosnak tartanának a válaszadók egy felsőoktatás keretében megvalósuló rendszeti szakirányú vezetői továbbképzést is.

²⁸ Bacszárdi József – Christián László: Az önkormányzati rendszet társadalmi megítélése a nyomtatott sajtóban. *Belügyi Szemle*, 67. (2019), 5. 68–70.

Az önkormányzati rendészet szabályozásával kapcsolatos megállapításokkal, mint az, hogy az önkormányzati rendészeti joganyag széttagolt (a főváros esetében kiemelkedően 84,2%), illetve a keretszabályok újragondolása szükséges, a válaszadók többsége egyetértett. Szintén egyetértés mutatkozott a tekintetben, hogy az önkormányzati rendészet működését pénzügyi problémák nehezítik (73,7%).

2. ábra: Kimutatás arra vonatkozóan, hogy szükség lenne-e egy közös szakmai műhely létrehozására az egységes jogalkalmazás elősegítése érdekében. Forrás: a szerző szerkesztése

A szakmai együttműködés jelentőségét mutatja az is, hogy a válaszadók többsége (a fővárosi válaszadók 84,2%-a, MJV-k 85,7%-a) nyilatkozott úgy, hogy az egységes jogalkalmazás elősegítése érdekében fontosnak tartaná egy közös szakmai műhely létrehozását, erről tanúskodik a 2. ábra. Az eltérő jogalkalmazás és a szakmai anomáliák, valamint a közös érdekérvényesítés okán fontos lenne egy országos önkormányzati rendészeti szövetség létrehozása. E kérdésnél talán a korábbi sikertelen próbálkozások okán érzékelhető volt a válaszadók bizonyos megosztottsága, de még így is a megyei jogú városok 65%-a (egyéb települések 67%-a) támogatná, míg a főváros tekintetében 42%-os a támogatottság.

A kutatás megállapította, hogy az önkormányzati rendszetek és az önkormányzat kapcsolata jó, az önkormányzati rendszetek érdekérvényesítő képessége az önkormányzatok irányába szintén pozitív képet mutat, és az önkormányzatok bevonják a releváns döntések előkészítésébe – gyakran a döntéshozatalba is – a rendészet képviselőit. A rendőrség és a települési rendészet kapcsolata stabil, kiegyensúlyozott, bár esetenként felmerültek gátló, akadályozó tényezők. Az önkormányzati rendészeti szervek együttműködése a polgárőrséggel eltérő, vegyes képet mutat, amelynek oka főként a polgárőrség egyesületi struktúrájából, személyi állományából és egyéb sajátosságaiból

fakad. Ezért különösen fontos lenne a partnerségen alapuló szemléletre – a rivalizálás helyett – a kölcsönös előnyök és a szinergiák kiaknázására fókuszálni, ebben az önkormányzatok koordinációs szerepe nagyon fontos. Az önkormányzati rendszet jövőjének további kulcseleme a finanszírozási problémák megoldása, ez ugyanis a szervezetalapításon túl, a költségvetés meghatározásánál és a személyi állomány bérezésénél is tetten érhető. Az is kiderült a felmérésből, hogy a települési rendszerek alulfinanszírozottak, az illetmények az országos átlagbért sem érik el.

A helyi rendészeti együttműködés rendszere és gyakorlata²⁹

A települések közbiztonsági helyzete nem azonosítható a közbiztonság országos alakulásával, ezért végeztem el azt az átfogó, feltáró, empirikus kutatást az ország legkülönbözőbb pontjain, amely során Békéstől, Komárom-Esztergom megyéig, a helyi rendészeti együttműködés gyakorlatát vizsgáltam. Ennek során mintegy tucatnyi hazai településen – Gyula, Sarkad, Békéscsaba, Miskolc, Szendrő, Edelény, Tata, Bicske, Százhalombatta és Budapest több helyszínén – 20 személyes mélyinterjút készítettem a helyi közbiztonság megteremtésében érintett szereplőkkel, így különösen rendőri vezetőkkel, polgármesterekkel, jegyzőkkel, polgárőrökkel, települési rendszetek vezetőivel. Ezzel párhuzamosan Magyarország három teljesen eltérő adottságokkal rendelkező települése – Tata, Bicske, Sarkad – esetében a releváns szereplők – polgármester (alpolgármester), rendőri vezető, önkormányzati rendszet (vagy közterület-felügyelet) vezetője, polgárőrvezető – bevonásával kiscsoportos fókuszbeszélgetésre került sor, amely lehetővé tette a téma más irányú megvilágítását. Az alábbiakban e kutatási fázis, az önkormányzatok szempontjából meghatározó részeredményét emelem ki.

A Békés megyében található Sarkadon, Auer György rendőr ezredes, rendőrkapitány 2005 óta vezeti a helyi rendőrkapitányságot, ez idő alatt gyakorlattá vált, hogy minden testületi ülésen ott van, így nagyon sok releváns információhoz jut, a felmerülő problémákat pedig lehetőség szerint igyekeznek megoldani. Havonta találkozik a polgármesterrel, a jegyzővel és a járási hivatal vezetőjével, a korrekt kapcsolatot az együttműködés legfontosabb előfeltételének tartja. Kiemelte, hogy a mezőri szolgálat rendkívül hasznos, egyben nagy segítség a rendőrség számára, sőt mindenhol lenne létjogosultsága. Sajnos azonban ez is pénz kérdése, ezért a járásban 11-ből csak 1 településen működik. A mezőri tevékenység társadalmi elfogadottsága is jó, bekerült a köztudatba és a földtulajdonosi hozzájárulást is kezdik elfogadni.³⁰

Dr. Polyák József Zsolt rendőr dandártábornok, a Békés megyei Rendőr-főkapitányság vezetője kiemelte, hogy a rendőrség nélkül az önkormányzat nem tud stabil helyi közbiztonságot létrehozni, ugyanakkor a rendőrség sem lehet sikeres hatékony

²⁹ Christián László: A helyi rendészeti együttműködés rendszere. *Iustum Aequum Salutare*, 14. (2018), 1. 33–61.

³⁰ 2017. augusztus 3-án Sarkadon készült fókuszbeszélgetés alapján. Résztvevők: Auer György rendőr ezredes, rendőrkapitány, Dr. Pintér Magdolna jegyző, Dr. Szabó László alpolgármester, Sárosi Mátyas (Veres Ferenc Polgárőr Egyesület titkár, önkormányzati képviselő), Kovalovszki András (Sarkadi Polgárőr Egyesület alelnök).

önkormányzati együttműködés nélkül. A települések közbiztonsági stratégiájának kialakításába érdemben be kell vonni a rendőrséget. A rendőrség ugyanezt a gesztust gyakorolja „ellenkező előjellel” a közbiztonsági egyeztető fórumok rendszerének életre hívásával. Az egyeztető fórumokon szerzett tapasztalatok alapján készül a megye közbiztonsági stratégiája. Az önkormányzatok és a rendőrség kapcsolata jó, sőt, sok helyen kiváló Békés megyében. Különösen fontos a politikától függetleníteni ezt az együttműködést. Több helyen probléma, hogy a rendőrség és az önkormányzat között létrejövő együttműködési megállapodás aláírását követően, az együttműködés tényleges gyakorlati megvalósítására hirtelen alábbhagy a lendület. Az „uram-bátyám” megközelítés helyett, korrekt együttműködésre, és egészséges „egymásra utaltságra” van szükség. Ugyanakkor az önkormányzatoknak csak egy töredéke ismerte fel a felelősségét a helyi biztonság megteremtése körében. Békés megyében 75 település van, és csak a tehetősebb önkormányzatok áldoznak érdemben a biztonságra, és hoznak létre saját rendészetet. A szándék erősödik, mintha lassan kezdenék az önkormányzatok felfedezni a szerepüket és a helyi rendészet jelentőségét. Éppen ezért, a főkapitány nagyon fontosnak tartaná a célzott tudatosítást, felkészítést, hogy miként kezdjen neki a helyi közbiztonság erősítésének vagy éppen önkormányzati rendészet létesítésének. Szinte noszogatni kell az önkormányzatokat, hogy éljenek az Möt.v.³¹ és Erfesz. tv.³² által kínált felhatalmazással, de a szervezetalakításnak a szűkös anyagi lehetőségek szabnak a leggyakrabban határt.³³

Dr. Friedrich Gábor rendőr ezredes, tatai rendőrkapitány összegző megállapítása szerint a partnerekkel folytatott együttműködés nélkülözhetetlen, mert stabilabbá teszi a közbiztonságot. Nélkülük „fogcsikorgatás” lenne az egyes települések biztonságának a megteremtése és fenntartása. Hozzátette, hogy kiváló kapcsolatot ápolnak, és semmiképpen nem rivális a közterület-felügyelet, a partneri a viszonyból fakadóan mindig számíthat a rendőrség a felügyelet támogatására, amely komoly tehermentesítő tényező számukra.

Horváth Róbert a Tatai Közterület-felügyelet vezetője elmondta, hogy a város elsődleges elvárása a szervezettel szemben, hogy legyen rend és tisztaság a városban, statisztikai nyomás, bírságolási kényszer soha nem fogalmazódott meg az önkormányzat részéről. A fő probléma az, hogy a vezetővel együtt mindössze 3 fővel látják el feladataikat. Egy közterület-felügyelőnek mintegy 250 ezer Ft a beiskolázása és 350 ezer Ft a felruházásának a költsége. Minimálbérért szinte senki nem akar eljönni egy olyan munkakörbe dolgozni, amely számos konfrontációval járhat. A felügyelők nem használnak bilincset és rendőrbotot sem, mert Tatán nincsen rá szükség. A Tatához tartozó külterületek biztonságának fokozása érdekében mezei őrszolgálat bevezetését

³¹ 2011. évi CLXXXIX törvény Magyarország helyi önkormányzatairól.

³² 2012. évi CXX. törvény az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról.

³³ Dr. Polyák Zsolt rendőr dandártábornok, rendőrségi főtanácsos, Békés Megye Rendőrfőkapitányával, 2017. augusztus 2-án készült interjú alapján.

fontolgatta az önkormányzat, azonban éves szinten 7000–8000 Ft/hektár mezőöri járulékot kellett volna viselniük a gazdáknak, ami komoly ellenállásba ütközött.

Michl József, Tata polgármestere rávilágított, hogy a város részéről folyamatos igény lenne a közterület-felügyelet bővítésére, a felügyelői létszám növelésére. Azonban a köztisztviselőként történő alkalmazásnak szinte túlzott terhei vannak. Az önkormányzat által életre hívott és működtetett közterület-felügyelet küldetése, a közterületek rendjének és tisztaságának a fenntartása mellett, a tudatosítás és aktív részvétel a közlekedésbiztonság fokozásában. Előbbiek mellett számottevő az engedély nélküli közterülethasználat és az illegális szemétkerakás elleni hatékony fellépés. A rendőrséggel kimondottan jó kapcsolatot ápol az önkormányzat. Tatán szolgálati bérlakásokat adnak a rendőröknek és kifizetik a közterületi túlóráikat. A képviselő-testület küldetésnek tekinti a lokálpatriotizmus, a városhoz kötődés erősítését, tekintse otthonának a várost, annak minden polgára, így a rendőr is.³⁴

Rigó Erik, a személy- és vagyonvédelmi Derik Hungária Kft. (Tata) cégtulajdonosa szerint a magánbiztonsági cégeknek nagy jelentősége van a bűnmegelőzésben, ugyanakkor nem szabad elfelejteni, hogy a személy- és vagyonvédelem egy profitorientált alapon működő üzleti tevékenység (egészen más, mint a rendőri munka), amely jelentős hozzáadott értéket képvisel az egyes állampolgárok tulajdonának védelmében és a települési biztonság megteremtésében, komoly tehermentesítő erő. A magánbiztonsági vállalkozások legkülönbözőbb szolgáltatásai – biztonságtechnikai rendszerek, vagyonvédelmi kamerák telepítése; távfelügyelet és kivonuló szolgálat – nagyban javítják a közbiztonság helyzetét. Rigó Erik, aki korábban tatai rendőrkapitányként dolgozott, elmondta, hogy a cégénél meglévő használaton kívüli kamerákat át szokták adni a rendőrségnek, amelyek felszerelése a város bizonyos pontjain jelentős visszatartó erőt jelentenek a bűnelkövetők számára.³⁵

Farkas Gábor rendőr dandártábornok, Komárom-Esztergom megye rendőrfőkapitányának véleménye szerint a települések biztonságának a megteremtésében a rendőrség mellett jelentős szerep jut a vagyonvédelmi vállalkozásoknak, akik tevékenységükkel kialakították a magántulajdon védelmének hatékony és többrétű eszközrendszerét, továbbá a tőkeerős vállalkozások biztosításával, amely a vállalati lopások visszaszorításával jelentős tehermentesítő erőt jelentenek a rendőrség számára. Az önkormányzat különösen fontos szereplő a települések közbiztonsága szempontjából, legfőképpen a közösségi együttélés szabályainak kidolgozása és betartatása vonatkozásában. Számos olyan elem tartozik ebbe a körbe, amely a település lakosságának komfortérzetét, szubjektív biztonságérzetét jelentősen befolyásolja, mint például a hajléktalanok, kéregetők, renitens személyek vagy az illegális szemétkerakás. Amennyiben az emberek tisztában vannak vele, hogy az önkormányzat szabályozza a közösségi együttélés alapvető szabályait, valamint ennek betartatásáról saját szervezet révén még gondoskodik

³⁴ Michl József Tata polgármesterével 2017. augusztus 10-én készült személyes interjú alapján.

³⁵ 2017. augusztus 10-én Tatán készült fókuszbeszélgetés alapján. Résztvevők: Dr. Friedrich Gábor rendőr ezredes rendőrkapitány, Rigó Erik, a Derik Kft. tulajdonosa, Szkubán József a Tata Polgárőr Egyesület képviselőjében és Horváth Róbert Tata Közterület-felügyelet vezetője.

is, akkor az a rendőrség számára jelentős tehermentesítő tényező, nagy könnyebbség. A rendőrség aspektusából és a település biztonsága szempontjából rendkívül fontos önkormányzati feladat a kamerarendszer kiépítése és működtetése, valamint a települési rendezvények megfelelő előkészítése, lebonyolítása, illetve biztosítása. A közterület-felügyelet és önkormányzati rendészet fontos partnere a rendőrségnek, ezért a főkapitány normatív támogatást tartana megfelelő megoldásnak az ilyen szervezetek működésének támogatására, véleménye szerint ugyanis hasznos lenne, ha minden nagyobb – 5-10 ezer fős lakosság feletti – településen lenne önkormányzati rendészet. A rendőrség és az önkormányzat sikeres együttműködése főként helyi szinten dől el, ezért a körzeti megbízottjait oktatják arra, hogy kellő udvariassággal közeledjenek az önkormányzat felé. A körzeti megbízott munkatársakkal szemben elvárás, hogy heti egy-két alkalommal menjenek be a területi illetékességük szerinti polgármesteri hivatalba, és legalább kéthetente meg kell beszélniük az aktuális helyi közbiztonságot érintő kérdéseket a polgármesterrel, kölcsönösen gesztusokat kell gyakorolniuk. Farkas Gábor azonban nem titkolta azon véleményét sem, hogy nem ért egyet azzal, hogy az éves kötelező rendőri beszámolót az önkormányzatnak el kell fogadnia. Megítélése szerint a jelenlegi formájában nem érdemi fokmérő, hanem egy változtatásra szoruló intézmény. Szakmai álláspontja szerint inkább egy érdemi tájékoztatást kellene adni, tudomásulvétel mellett, hiszen a jelenlegi rendszerben a rendőri vezető beszámolója és annak elfogadása a politikai küzdelem, csatározás részévé válhat, ahogy erre számos sajnálatos példa is felhozható.³⁶

Ezt a véleményt támaszotta alá dr. Vereczkei Csaba Borsod-Abaúj Zemplén megye rendőrfőkapitánya is, aki szerint az elfogadáshoz kötött éves önkormányzati beszámoló egyfajta „tudathasadásos” állapotot idéz elő, mert már-már azt a téves képzetet eredményezi, mintha az önkormányzat rendelkezhetne a rendőrséggel. A főkapitány azt hangsúlyozta még, hogy a rendőri munka során a szubjektív biztonságérzet a legtörékenyebb, de egyben az egyik, ha nem a legfontosabb fokmérő, ezért ezzel kiemelten kell foglalkozni. Az embereket nem érdeklik a diagramok, számukra ugyanis a saját tapasztalatokon alapuló biztonságérzetük a legfontosabb.³⁷

A Bicskei Rendőrkapitányság vezetője, dr. Balázs Sándor rendőr alezredes 14 év rendőri szolgálat után, 2002–2010 között szülővárosában, Szabadszálláson polgármester volt, ezért véleménye különösen autentikus. A polgármesteri időszakban is mindvégig szem előtt tartotta a rendőri tapasztalatait, külön jutalmazási rendszert alakított ki a szabadszállási rendőrök támogatására, valamint életre hívta a városi bűnmegelőzési bizottságot, és maga is tagja volt a helyi polgárőr egyesületnek. Balázs Sándor szerint különösen meghatározó a rendszeres kapcsolattartás, a kommunikáció, az emberi kapcsolatok, mert a kellő mennyiségű és minőségű információ rengeteget tud segíteni a rendőrségnek. Fenti tapasztalatok okán a rendőrkapitány rendszeresen összehívja

³⁶ Farkas Gábor r. dandártábornok, rendőrségi főtanácsos, Komárom-Esztergom megye rendőrfőkapitányával 2017. augusztus 10-én készített személyes interjú alapján.

³⁷ Dr. Vereczkei Csaba Iván, rendőr dandártábornok, rendőrségi főtanácsos, Borsod-Abaúj Zemplén megye rendőrfőkapitányával 2017. június 8-án készített személyes interjú alapján.

a 16 település polgármestereit, annak érdekében, hogy érdemi párbeszédet folytassanak a települések közbiztonságát érintő kérdésekről.

Pálffy Károly, Bicske polgármestere szerint a személyes kapcsolatoknak óriási jelentősége van. A városban a mezőri szolgálat két fővel 2016 óta működik, és hasznos a tevékenységük, a külterületek biztonsága és többek között az illegális személtlerakás felderítése okán is. A mezőri járulék (500 Ft/hektár/év) bevezetése kapcsán nem volt negatív visszhang, elfogadták a gazdák, és összességében nagyon pozitív a mezőőrök fogadtatása, külön szerencsés ha a mezőőr helybeli. A közterület-felügyelet létrehozása nehezebb „dió” volt Bicskén. A meghirdetett felügyelői állásokra alig volt jelentkező, nem tűnt kellően vonzónak a felkínált 175 ezer Ft-os bruttó bér, ismét a finanszírozás problémájával találjuk szemben magunkat. A felügyelet létrehozásának elsődleges célja az lett volna, hogy a rendőrséget tehermentesítsék, mert kapacitásai végesek voltak.³⁸

Amennyiben figyelmünket az önkormányzati rendészetre irányítjuk, akkor megállapítható, hogy a mai napig nem valósulhatott meg az országosan egységes helyi rendészeti szervezetrendszer. Fentiekben számos anomália kiderült, érdemes ezeket összegezni annak érdekében, hogy láthassuk milyen akadályozó tényezők nehezítik az önkormányzati rendészet kiteljesedését, hatékonyabb működését. Mintegy összegzéseként konkrét és komplex önkormányzati problématérkép készült a közelmúltban, amelyben a főváros aspektusából a következő tíz problémakört dolgozza fel, jövőbe mutató javaslatokat is megfogalmazva:³⁹

1. a kétszintű – fővárosi – önkormányzatiságból fakadó, azonos feladat- és hatáskörű közigazgatási szervek speciális illetékességéből adódó problémák;
2. a decentralizáltan működő önkormányzati rendészeti szervezetek együttműködésének hiányából fakadó problémák a fővárosban;
3. az egyes önkormányzati rendészeti feladatok centralizációjának hiánya a fővárosban;
4. az integrált rendészeti szakképzés hiányának problémája;
5. a működéshez szükséges normatív finanszírozás hiányának problémája, ideértve az egyenruházat és a kényszerítőeszközök beszerzésének problémáját is, valamint a minimális létszám meghatározásának hiányát;
6. az egységes megjelenés és arculat hiánya;
7. a szakmai és törvényességi felügyelet részbeni hiánya;
8. az önkormányzati rendészeti szervezetek létrehozásához és hatékony működéséhez szükséges módszertan hiánya;
9. az önkormányzati rendészet intézményesített működésének hiányzó jövőképe;
10. az önkormányzati rendészet érdekérvényesítésének hiánya.

³⁸ 2017. augusztus 11-én Bicskén készült fókuszbeszélgetés alapján. Résztvevők: Balázs Sándor rendőr alezredes, kapitányságvezető, Pálffy Károly polgármester, Pató Ferenc Polgárőr Egyesület vezetője, Benedek Imre (Eurovéd Kft.).

³⁹ Christián–Hermann i. m. (9. lj.) 61–90.

Közösségi rendészeti és önkormányzati rendőrségi illúziók

„A centralizált szervezet erőinek legnagyobb részét központi feladatokra kénytelen koncentrálni, és közben elveszíti helyismeretét és kapcsolatait azokkal a kis közösségekkel, amelyek a helyi közbiztonság hiányát érzékelik. A centralizált szervezet a kényszer alkalmazására összpontosít, és szinte tehetetlenné válik akkor, amikor szolgáltató, támogató funkciót kellene teljesíteni.”⁴⁰

A fentiekben bemutattam, hogy az önkormányzati rendészet szervezete, működése, jogalkalmazási gyakorlata országosan jelentős eltéréseket mutat, és a finanszírozási problémák okán mostanáig nem is jöhetett létre minden településen, ahol szükség lenne a működésére.

A rendészeti szakemberek számára tehát a rendszerváltás egyik nagy elszalasztott lehetősége maradt a decentralizált, polgárközeli önkormányzati rendőrség felállítása. Azóta ugyan időről időre felmerül az önkormányzati rendőrség létesítésének gondolata, de a jelenből nézve egyre inkább úgy tűnik, hogy távolodik az elképzelés. A közjogi szabályozást, a rendészet szervezetrendszerét görcső alá véve világosan látszik, hogy a helyi rendészet körében nem számolhatunk önkormányzati rendőrséggel a közeljövőben, hiszen egyrészt az önkormányzati igazgatásban is centralizációs törekvések érvényesülnek az utóbbi évtizedben, másrészt a centralizált állami rendőrség kizárólagossága szinte evidencia. Ennek megfelelően kiegészítő szerep juthat a komplementer rendészeti szereplőknek, így a polgárőrségnek, az önkormányzati rendészetnek és a személy- és vagyonvédelemnek.

A dolgozat elején már említett Team Consult jelentés a rendőrségi reform alapelvei között fogalmazta meg azt, hogy a bizalomépítés jegyében a rendőrségnek a lakossággal és más intézményekkel együtt proaktívan és megelőzően kell cselekednie és egy hálózatos partnerkapcsolattal kell rendelkeznie, továbbá, hogy a rendőri munkát a helyi igényekre kell szabni, ezért a döntési lehetőségeket is a helyszínre kell delegálni.⁴¹ Erre kiváló megoldásnak kínálkozott volna a közösségi rendészet, amely az erősen hierarchizált és társadalomtól elszakadt rendőri tevékenységet felváltva, a lakossággal történő együttműködésre helyezi a hangsúlyt.⁴²

Magyarországon sajnos 2012-ig kellett várni a Svájci–Magyar Együttműködési Programból finanszírozott *Többszintű közösségi rendőrségi hálózat az együttműködés alapú bűnmegelőzésért* című projektre.⁴³

A magyarországi modellkísérlet mind a négy helyszínén – Miskolc, Nyíregyháza, Szeged, Zalaegerszeg –, egyértelműen pozitív volt a lakosság értékelése, és mindenhol bíztak annak folytatásában, országos szintű kiterjesztésében. A várakozásokkal ellentétben

⁴⁰ Finszter Géza: Az önkormányzati rendészet lehetőségei. *Fundamentum*, 16. (2012), 2. 45–49. 46.

⁴¹ Gottlieb–Kröszel–Prestel i. m. (7. lj.) 104–119.

⁴² Christián László: Az önkormányzati rendőrség és a közösségi rendészet összefüggéseiről. In Kákai László (szerk.): *20 évesek az önkormányzatok*. Pécs, Publikon, 2010. 423–434. 423–426.

⁴³ *Közösségi rendészetek Magyarországon*. Elérhető: <http://bmprojektek.kormany.hu/kozossegi-rendeszet-magyarorszag> (letöltés dátuma: 2020. 05. 10.)

elmaradt a folytatás helyben és országosan egyaránt, ráadásul mindez bárminemű értékelés és a projektet lezáró kommunikáció, tájékoztatás nélkül történt. Az, hogy a közösségi rendőrségi kísérlet miért maradt pusztán kihasználatlan esély, ugyanúgy megválaszolatlan kérdés marad, mint az érdeklődő kutatók által az illetékesek felé a projekt kapcsán megfogalmazott kérdések. Mindazonáltal sokan reménykedtünk abban, hogy a jelen rendészetének összetett kihívásaira a közösségi rendészet (community policing) valódi megoldást kínálhat hazánkban is.⁴⁴

Magyarországon – ahol nem történt meg a rendőrség reformja, ahol a közösségi rendészet nem talált elfogadásra, ahol az önkormányzati rendőrségnek nincs talaja, ráadásul rendkívül gyenge a rendvédelem civil kontrollja – jelenleg a polgárőrmozgalom az egyetlen olyan erős társadalmi jelenség, amely az alkotmányos jogállam közbiztonsági szükségleteinek fenntartásában a rendvédelem valódi partnere.⁴⁵

Konklúzió

Az ország különböző pontjain végzett interjúk és fókuszbeszélgetések, valamint a bemutatott egyéb empirikus kutatások rávilágítottak, hogy a helyi közbiztonság megteremtése komplex és többszereplős tevékenység, amelyben egyebek mellett jelentős szerepe van a partnerségen alapuló együttműködésnek, a személyes kapcsolatoknak, a hatékony információáramlásnak. Az is világos alaptételnek tekinthető, hogy az önkormányzatoknak kiemelkedő szerepet kell vállalniuk a település közbiztonságának erősítésében. Ez nem merülhet ki a feladatok rendőrségre hárításában, és a lehetőségek szerinti ellentételezésben. Sokkal célravezetőbb megvizsgálni azt, hogy példának okáért mennyiben tesz eleget a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia önkormányzatokra vonatkozó ajánlásainak, rendelkezik-e aktuális közbiztonsági stratégiával, működik-e helyi közbiztonsággal foglalkozó bizottság, vagy éppen élt-e, született-e önkormányzati rendelet a közösségi együttélés alapvető szabályairól. Ezt követően persze, az anyagi lehetőségek figyelembevételével azt is érdemes megvizsgálni, hogy van-e kiépített kamerarendszer. Ez a rendszer mennyire szolgálja hatékonyan a helyi közbiztonságot. Minden településen célszerű elméletben megtervezni, majd a gyakorlatban is megvalósítani a közbiztonsági hálót. Ez azt jelenti, hogy szisztematikus munkával be kell azonosítani mindazon szereplőket, akik részt vállalhatnak a helyi közbiztonság erősítésében, a szociális intézményektől az egyházakig. Az érintettek között aktív és rendszeres információáramlást kell megvalósítani, majd a település közbiztonsági stratégiájában foglaltak mentén szoros, partnerségen alapuló együttműködésre kell sarkallni őket. A települések vezetőinek érdemes fontolóra venni azt, hogy a helyi biztonság erősítésébe fektetett erőforrások sokszorososan megtérülhetnek.

⁴⁴ Christián László: Egy feledésbe merülő közösségi rendészeti modellkísérlet margójára. In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): *Gondolatok a rendészettudományról. Írások a Magyar Rendészettudományi Társaság megalapításának tizenötödik évfordulója alkalmából*. Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság, 2019. 79–88. 87–88.

⁴⁵ Finszter Géza: *Rendészettan*. Budapest, Dialóg Campus, 2018. 261.

Az elmúlt években elvégzett kutatásaim során feszítő ellentét került felszínre. Az önkormányzati rendészet, amely szervezet a település közbiztonsággal kapcsolatos cselekvéseit hajtja végre, tevékenységének prioritásait maga az önkormányzat, tehát közvetve a helyi közösség határozza meg. Konkrétan azzal tudnak foglalkozni, amivel a településen a leginkább szükséges. A jogalkotó az Möt. megalkotásától kezdve egyre több lehetőséget ad az önkormányzatok számára a komplexebb reagálást magában foglaló önkormányzati rendszerek működtetésére, egyúttal tisztább helyzetet is teremtve a szabályozásban. A megkérdezett rendőri vezetők egyhangúan úgy nyilatkoztak, hogy kiváló az együttműködés ezekkel a szervezetekkel, sőt, komoly tehermentesítő erő számukra az önkormányzati rendészet, ezért a rendőrség örömmel fogadná, ha országosan, egységesen lenne ilyen szervezet a településeken. Az ellentmondás abban áll, hogy az elmúlt években világosan fokozódó igény és csökkenő rendőrségi kapacitások ellenére sem válhatott az állam által támogatott, országosan, mindenhol egységesen létező szereplővé az önkormányzati rendészet. A továbblépés elsődleges akadálya talán a normatív finanszírozás hiánya. Ezt követhetnék további jogalkotói intézkedések egyebek mellett: szakmai szervezet létrehozása; felügyelet ellátásának kérdésköre; képzési háttér kidolgozása; egységes megjelenés és a fővárosban tetten érhető anomáliák⁴⁶ tisztázása, feloldása.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Bacsárdi József – Christián László: Hol tart jelenleg az önkormányzati rendészet? In Christián László (szerk.): *Rendészettudományi kutatások. Az NKE Rendészetelméleti Kutatóműhely tanulmánykötete.* Budapest, Dialóg Campus, 2017. 27–38.
- Bacsárdi József – Christián László: Az önkormányzati rendészet társadalmi megítélése a nyomtatott sajtóban. *Belügyi Szemle*, 67. (2019), 5. 50–70. DOI: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2019.5.4>
- Christián László: Egy feledésbe merülő közösségi rendészeti modellkísérlet margójára. In Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): *Gondolatok a rendészettudományról: Írások a Magyar Rendészettudományi Társaság megalapításának tizenötödik évfordulója alkalmából.* Budapest, Magyar Rendészettudományi Társaság, 2019. 79–88.
- Christián László: A helyi rendészeti együttműködés rendszere. *Iustum Aequum Salutare*, 14. (2018) 1. 33–61.
- Christián László: Az önkormányzati rendőrség és a közösségi rendészet összefüggéseiről. In Kákai László (szerk.): *20 évesek az önkormányzatok.* Pécs, Publikon, 2010. 423–434.
- Christián László – Hermann Gábor: Önkormányzati rendészet – közterület-felügyelet – gyakorlati problémái a fővárosi kétszintű igazgatásból adódóan, valamint az önkormányzati rendészet jövőjét meghatározó problémák tágabb aspektusai és azokra adott megoldási javaslatok. *Magyar Rendészet*, 18. (2018), 4. 61–90.
- Finszter Géza: Az önkormányzati rendészet lehetőségei. *Fundamentum*, 16. (2012), 2. 45–49.
- Finszter Géza: *Rendészettan.* Budapest, Dialóg Campus, 2018.
- Gottlieb, Gerhard – Kröszel, Károly – Prestel, Bernhard: *A magyar rendőrség reformja. Eljárás, módszerek, eredmények.* Holzkirchen, Felix, 1998.

⁴⁶ Christián–Hermann i. m. (9. lj.)

- Hoffman István: A helyi közbiztonsággal kapcsolatos önkormányzati feladatok. In Nagy Marianna – Hoffman István (szerk.): *A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény magyarázata (Harmadik, hatályosított kiadás)*. HVG-ORAC, Budapest, 2016. 91–104.
- Horváth Balázs: A civil Belügyminisztérium a jövő rendőrségéért. *Belügyi Szemle*, 28. (1990), 10. 3–9.
- Kerezi Klára – Nagy Veronika: A rendészettudomány kritikai megközelítése. In Boda József – Felkai László – Patyi András (szerk.): *Ünnepi kötet a 70 éves Janza Frigyes tiszteletére*. Budapest, Dialóg Campus, 2017. 273–282.
- Miskolczy László: *A vidéki rendőrség államosítása*. Budapest, Légrády testvérek, 1909.
- Molnár Katalin – Tamási Zsolt: A rendőrség közösséggel való kapcsolatának javítási lehetőségei. *Belügyi Szemle*, 67. (2019), 4. 35–56. DOI: <https://doi.org/10.38146/BSZ.2019.4.3>
- Nagy János: *A község rendészete*. Szombathely, Martineum Rt., 1938.
- Németh Zsolt: A rendőrségi bűnmegelőzés közösségi rendszet. In Borbíró Andrea – Inzelt Éva – Kerezi Klára – Lévay Miklós – Podoletz Léna (szerk.): *A büntető hatalom korlátainak megtartása: a büntetés, mint végső eszköz*. Tanulmányok Gönczöl Katalin 70. születésnapja tiszteletére. Budapest, ELTE Eötvös, 2014. 379–390.
- Pálné Kovács Ilona (szerk.): *A magyar decentralizáció kudarca nyomában*. Budapest–Pécs, Dialóg Campus, 2016.
- Rédey Miklós: *Magyarország városi rendőrsége és annak újjászervezése, tekintettel a közigazgatás államosítására*. Győr, Surányi János Könyvnyomda Intézete, 1892.
- Sallai János: *A magyar rendészet története*. Budapest, Rendőrség Tudományos Tanácsa, 2019.
- Szafrańska, Michalina – Anna Wojcieszczak: The Media Image of Poland's Municipal Guards In Gorazd Mesko – Branko Lobnikar (szerk.): *Criminal Justice and Security in Central and Eastern Europe*. Ljubjana, University of Maribor – Faculty of Criminal Justice and Security, 2016. 99–114.

Jogi források

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
1949. évi XX. törvény a Magyar Köztársaság Alkotmánya
1999. évi LXIII. törvény a közterület-felügyeletről
2011. évi CLXXXIX törvény Magyarország helyi önkormányzatairól
2012. évi CXX. törvény az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról
1744/2013. (X. 17.) Korm. határozat a Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról (2013–2023)
115/2003. (X. 28.) OGY határozat a társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról

Internetes forrás

- Közösségi rendészetek Magyarországon*. Elérhető: <http://bmprojektek.kormany.hu/kozossegi-rendeszet-magyarorszagon> (A letöltés dátuma: 2020. 05. 10.)

ABSTRACT

The Role of the Local Governments in the Establishment of Local Security

László CHRISTIÁN

The role of the local governments in the establishment of local security in Hungary has remained unjustly neglected in the last nearly three decades, and this problem coupled with fragmented regulation, different solutions and mixed public opinion. In Hungary the function and work of the local governmental law enforcement organisations and the entire local policing are fields not examined thoroughly, but the importance of the topic is growing more and more significant every year. This paper summarises the results of an important relevant survey in the field of local governmental law enforcement.

Keywords: *local security, local policing, local governmental law enforcement, police, cooperation*